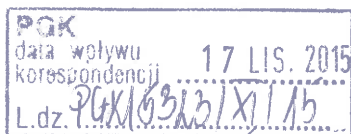

REGIONALNA DYREKCJA OCHRONY ŚRODOWISKA

ul. Dworcowa 60, 10-437 Olsztyn
tel. 89 537 21 00
faks 89 527 04 23
www.olsztyn.rdos.gov.pl

Olsztyn, 10 listopada 2015 r.

WOOS.411.136.2015.MT

W. Nawulenska

**PGK Pomorska Grupa
Konsultingowa Spółka Akcyjna
w Bydgoszczy**

Na podstawie art. 53 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r., poz. 1235, z późn. zm.),

- w związku z pismem z 03 listopada 2015 r., znak: L.dz.PGK/5131/XI/2015/JS (data wpływu do RDOŚ w Olsztynie 04.11.2015 r.), przedłożonym przez Panią Justynę Kowalską, Dyrektora Pomorskiej Spółki Konsultingowej Spółka Akcyjna w Bydgoszczy, upoważnionej do występowania w niniejszym postępowaniu przez Wójta Gminy Dywity na podstawie udzielonego pełnomocnictwa

uzgadniam

zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w **prognozie** oddziaływania na środowisko do projektu dokumentu:

Projekt „Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Dywity”

zgodny z wymaganiami art. 51 ust. 2 ww. ustawy.

Uwarunkowania ogólne:

Z załączonego wniosku wynika, że Gmina przystąpiła do opracowania planu działań, mającego na celu ograniczenie niskiej emisji, w odpowiedzi na wyzwania klimatyczne. Interpretując zapisy projektu Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020, należy stwierdzić, że dla działań realizowanych w ramach priorytetów inwestycyjnych, realizujących cele tematyczne ochrony klimatu podstawą wsparcia będą dokumenty strategiczne gmin/miast, spełniające wymogi strategii niskoemisyjnych. W praktyce oznacza to, że aby gmina mogła pozyskać dofinansowanie na działania, m.in. w zakresie termomodernizacji budynków, transportu publicznego, wdrażania OZE, musi opracować plan gospodarki niskoemisyjnej. Powyższy plan, wpisuje się w szersze działania, służące opracowaniu i realizacji działań w obszarze zrównoważonej gospodarki energetycznej. Kluczowym dokumentem w tym obszarze jest Plan działań na rzecz zrównoważonej energii (SEAP), pozwalający na realizację zobowiązania wynikającego z konieczności osiągnięcia przez samorząd lokalny redukcji emisji CO₂, tym samym umożliwi zrealizowanie celu w zakresie zmniejszenia do 2020 roku emisji CO₂ o 20% (w stosunku do roku 1990), dotyczącego efektywności energetycznej i wykorzystywania lokalnych odnawialnych źródeł energii, poprzez wdrożenie pakietu 3x20 (dla Polski 15% w całym sektorze OZE oraz 10 proc. w sektorze paliw transportowych):

- **do 2020 r. ograniczenie emisji gazów cieplarnianych o 20% w stosunku do poziomu z 1990 r.,**
- **zwiększenie do 20% udziału energii ze źródeł odnawialnych w ogólnym zużyciu energii,**
- **dążenie do zwiększenia efektywności wykorzystania energii o 20%.**

SEAP stanowi długoterminową strategię działania, wykorzystuje rezultaty bazowej inwentaryzacji emisji w celu określenia priorytetowych obszarów działań oraz możliwości osiągnięcia przyjętego przez samorząd lokalny celu w zakresie redukcji emisji CO₂. Ponadto, definiuje on konkretne środki służące osiągnięciu tego celu wraz z ich ramami czasowymi oraz wskazuje osoby odpowiedzialne za ich wprowadzenie.

PGN w gminie jest również dokumentem strategicznym, którego celem jest określenie wizji rozwoju gminy (lub kilku gmin) w kierunku gospodarki niskoemisyjnej. Jego kluczowym elementem jest wyznaczenie **celów strategicznych i szczegółowych**, realizujących określoną politykę gminy w tym zakresie. Cele w PGN powinny być: konkretnie określone, mierzalne, realne i określone w czasie. Głównym celem PGN jest ograniczenie emisji i musi być on jasno i mierzalnie zdefiniowany (w postaci względnej lub bezwzględnej).

Plan ma również za zadanie określić, w jaki sposób gmina zrealizuje wyznaczone cele. Należy więc opisać działania planowane (inwestycyjne i nieinwestycyjne), sposób ich finansowania oraz metodę monitoringu realizacji planu w kolejnych latach (co najmniej na okres 2014-2020, z możliwością wydłużenia perspektywy czasowej). Podstawą opracowania planu jest wykonanie **rzetelnej inwentaryzacji emisji gazów cieplarnianych z obszaru gminy, opartej na jej bilansie energetycznym**. Należy w niej ująć budynki publiczne i mieszkalne, transport, gospodarkę odpadami oraz przemysł i usługi. Na podstawie zidentyfikowanych możliwości należy zaplanować działania realizujące wyznaczone cele. Muszą się one opierać na już

istniejących planach i strategiach. Dla planowanych działań należy wskazać mierniki osiągnięcia celów, źródła finansowania oraz plan wdrażania, monitorowania i weryfikacji.

Opracowany projekt dokumentu powinien być poddany procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, w ramach której opracowywana jest Prognoza oddziaływania na środowisko.

Opracowując niniejszą Prognozę należy w szczególności zwrócić uwagę na ocenę wybranych technologii do realizacji celów zawartych w Planie, w odniesieniu do ich oddziaływania na środowisko.

Prognoza do projektu powyższego dokumentu powinna przede wszystkim:

- dokonać oceny stopnia i sposobu uwzględnienia zagadnień ochrony środowiska w *planie (...)* oraz potencjalnych skutków dla środowiska w wyniku wdrażania jego zapisów,
- sformułować **wnioski i rekomendacje**, które powinny zostać wzięte pod uwagę przy formułowaniu ostatecznej wersji ww. dokumentu,
- uzasadnić wybór przyjętych do realizacji wariantów planu/założeń pod kątem późniejszych **skutków dla środowiska** oraz pod kątem **efektów ekologicznych**, które powinny uwidocznić się przede wszystkim w poprawie stanu jakości powietrza na terenie gminy/miasta, np. ograniczeniu *niskiej emisji*,
- dokonać oceny, czy projekt dokumentu jest zgodny z zasadą zrównoważonego rozwoju,
- dokonać oceny pozytywnych, negatywnych i obojętnych skutków dla środowiska (w tym społecznych),
- dokonać oceny rzeczywistych zagrożeń i ryzyka konfliktów oraz wskazać rozsądne alternatywne rozwiązania, które pozwoliłyby ewentualne zagrożenia wyeliminować lub znacząco ograniczyć,
- przedstawić zaplanowany system monitoringu, oparty na odpowiednio dobranych i zweryfikowanych wskaźnikach, stanowiący podstawowe źródło wiedzy na temat przebiegu i postępu procesu wdrażania *planu (...)* oraz osiągania zamierzonych celów, a także metody analizy **skutków realizacji** postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania, w **odniesieniu do środowiska**.

W prognozie należy zidentyfikować **główne problemy mające wpływ na ochronę środowiska na terenie gminy/miasta oraz odnieść się do poniższych zagadnień:**

- uwzględnić sprawność istniejącego systemu energetycznego gminy/miasta, określić potrzeby w tym zakresie, w celu zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego,
- uwzględnić oddziaływanie tzw. niskich źródeł emisji zanieczyszczeń (głównie lokalne kotłownie opalane węglem, bez urządzeń filtrujących zanieczyszczenie powietrza),
- konieczność modernizacji istniejących źródeł energii elektrycznej i ciepłej,
- konieczność podniesienia jakości dostaw energii,
- konieczność rozbudowy i modernizacji elektroenergetycznych sieci i urządzeń dostawczych wysokich, średnich napięć,
- zmniejszenie energochłonności gospodarki, konieczność termomodernizacji budynków,
- podnoszenie **świadomości społecznej** w racjonalnym użytkowaniu energii,
- zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w produkcji energii, konieczność rozbudowy infrastruktury wykorzystującej odnawialne źródła energii,
- wykorzystywanie nieużytków rolnych pod uprawy energetyczne oraz wykorzystywanie produktów rolnych na wysokowydajne nośniki energetyczne.

Prognoza oddziaływania na środowisko *do planu (...)* powinna przede wszystkim uwzględniać oraz przeanalizować następujące aspekty:

- ocenę stanu istniejącego w zakresie **zapotrzebowania gminy na nośniki energii, planowane kierunki rozwoju, przewidywane zmiany (prognozy zmian), ocenę możliwości i potencjału gminy do wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz paliwa alternatywnego** (dokonać oceny odnawialnych zasobów energii na podstawie zasobów gminy, np. geotermalnych i hydroenergetyki, energii wiatrowej, energii słonecznej, energii zawartej w biomasie i biopaliwach, energii z odpadów, skojarzone wytwarzanie energii elektrycznej i ciepła, ciepło odpadowe z instalacji przemysłowych),
- tworzenie planów zagospodarowania przestrzennego, uwzględniających projekt planu/założeń, w tym OZE,
- racjonalizację zużycia energii, energooszczędne technologie,
- potrzebę ograniczenia emisji gazów cieplarnianych (redukcję CO₂),
- wielkość emisji (imisji) zanieczyszczeń z systemów energetycznych, możliwości jej ograniczenia.

Prognoza powinna przedstawić oddziaływanie na środowisko wszystkich zaplanowanych działań, zadań oraz ewentualnych przedsięwzięć realizowanych w ramach *planu (...)*, polegających np. na modernizacji, rozbudowie, ewentualnej budowie nowych źródeł ciepła w tym źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych oraz infrastruktury technicznej (w tym sieci przesyłowych). Powinna również odnieść się do możliwości zagospodarowania ciepła z instalacji przemysłowych, np. odzysk energii w procesie *R1 Wykorzystanie głównie jako paliwa lub innego środka wytwarzania energii* (instalacje do przetwarzania odpadów z odzyskiem energii).

Przy planowaniu wszelkich działań (w tym ewentualnych inwestycji stanowiących instalacje i przedsięwzięcia w rozumieniu przepisów o ochronie środowiska, np. elektrowni konwencjonalnych, elektrociepłowni lub innych instalacji do spalania paliw w celu wytwarzania energii elektrycznej lub ciepłej, instalacji wykorzystujących do wytwarzania energii elektrycznej energię wiatru, stacji elektroenergetycznych lub napowietrznych linii elektroenergetycznych, instalacji do przesyłu gazu, budowę stacji redukcyjnych) **uwzględnić istniejące oraz planowane obszary prawnie chronione, ochronę gatunkową oraz korytarze ekologiczne**, a także zagrożenia dla tych obszarów, spowodowane zajęciem siedlisk na potrzeby budowy obiektów infrastruktury.

Z uwagi na możliwość wystąpienia sytuacji konfliktowych, przy konkretnym lokalizowaniu i projektowaniu przedsięwzięć sektora energetycznego, należy zastosować rozwiązania minimalizujące skutki spodziewanych konfliktów. W prognozie należy zatem rozważyć i przedstawić realne warianty lokalizacyjne, techniczne i technologiczne z uwzględnieniem zasady ograniczenia negatywnego wpływu gospodarki energetycznej na środowisko naturalne i klimatyczne.

W prognozie należy przedstawić zestawienie korzyści/strat ekologicznych w relacji z konsekwencjami środowiskowo- społeczno- ekonomicznymi.

Biorąc pod uwagę sektorowy, strategiczny i kierunkowy charakter powyższego dokumentu, za konieczną należy uznać integrację działań programowych w sferze energetycznej na poziomie regionalnym, w powiązaniu ze strategiami szczebla krajowego w zakresie spójności zadań sektora energetycznego i paliwowego, ujętych w wielu dokumentach programowych.

Prognoza do projektu dokumentu powinna zatem:

1. zawierać

a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami;

- należy w opracowywanej prognozie uwzględnić i dokonać odniesienia do:

- **wszystkich dokumentów opracowanych na potrzeby gminy/miasta, mających charakter dokumentów strategicznych, uwzględniających sferę przestrzenną, ekonomiczną i społeczną,**
- **wszystkich dokumentów istotnych z punktu widzenia ochrony środowiska opracowanych na poziomie**

lokalnym, w tym zwłaszcza do:

- wszystkich planów i programów Gminy na rzecz podniesienia efektywności energetycznej budynków, termomodernizacji obiektów budowlanych, modernizacji sieci oświetleniowej, ograniczenia niskiej emisji, upowszechniania OZE i rozproszonej produkcji energii, budowy przyjaznej komunikacji, transportu kolejowego, autobusowego, samochodowego i rowerowego, monitoringu energetycznego budynków,
- miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy/miasta, szczególnie w aspekcie przyjętych w tych dokumentach rozwiązań infrastrukturalnych, w tym zaopatrzenia w ciepło i energię,
- strategii rozwoju gminy/miasta, Programu Ochrony Środowiska,
- planów rozwoju przedsiębiorstw (o ile zostały opracowane),

regionalnym, w tym zwłaszcza do:

- Programu Ochrony Powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe PM10 wraz z Planem działań krótkoterminowych (...);
- Programu ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż dróg krajowych oraz wojewódzkich na terenie województwa warmińsko-mazurskiego, o obciążeniu ponad 3 mln pojazdów rocznie, których eksploatacja spowodowała negatywne oddziaływanie akustyczne w wyniku przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu określonych wskaźnikami L_{DWN} i L_N ,
- Planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego,
- Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury 2014-2020 (szczególnie rozdział 2.4. dotyczącego osi priorytetowej **efektywność energetyczna** i priorytetów inwestycyjnych w tym zakresie),
- Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025,
- Programu Ekoenergetycznego Województwa Warmińsko-Mazurskiego,
- Planu zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego (przyjęty Uchwałą Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego nr VII/164/15 z dnia 27 maja 2015 roku); w planie

tym sformułowano zapisy w formie postulatów, odnośnie do lokalizacji energetyki wiatrowej w województwie - rozdział 2.7.5.,

- Dokumentu o nazwie: *Delimitacja obszarów potencjalnej lokalizacji dużej energetyki wiatrowej na terenie województwa warmińsko-mazurskiego* (projekcja przestrzeni województwa pod kątem ewentualnej lokalizacji dużej energetyki wiatrowej),
- Planu Gospodarki Odpadami Województwa Warmińsko-Mazurskiego (zwłaszcza w aspekcie zagospodarowania odpadów poprzez odzysk energii zawartej w tych odpadach, produkcję paliw alternatywnych),
- *Projektu* założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy/miasta

krajowym, w tym zwłaszcza do:

- Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej (przyjęty 4 sierpnia 2015 r. w wersji do konsultacji społecznych),
- Strategii tematycznej dotyczącej zanieczyszczenia powietrza,
- Polityki Energetycznej Polski do 2030 roku,
- Krajowego planu działań, dotyczącego efektywności energetycznej,
- Krajowego planu działań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych,
- Polityki klimatycznej Polski,
- Polityki Ekologicznej Państwa,
- Krajowego Planu Gospodarki Odpadami.

Powiązania z ww. dokumentami powinny dotyczyć zwłaszcza **spójności celów, kierunków działań, priorytetów ekologicznych** ustanowionych w tych dokumentach, wskazanych sposobów ich realizacji oraz uwzględnienia podstawowych założeń zawartych w tych dokumentach przy sporządzaniu niniejszej prognozy. Ponadto, powiązania te powinny zabezpieczyć właściwą koordynację i spójność polityk i strategii różnego szczebla oraz ich zgodność z planami zagospodarowania przestrzennego.

Prognoza powinna również zawierać:

b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,

- np. metoda oceny realizacji celów oparta na analizie zgodności treści ocenianego dokumentu z kryteriami zawartymi w obowiązujących międzynarodowych i krajowych dokumentach oraz przepisach,
- metoda macierzy interakcji do analizy wpływu działań na poszczególne komponenty środowiska,

c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania - monitoring realizacji,

- w opracowywanej prognozie należy uwzględnić system i częstotliwość działań monitoringowych w odniesieniu do wskaźników osiągnięć (produktu, rezultatu oraz oddziaływania),

d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko (lub informacja o braku takiego oddziaływania),

e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

2. Prognoza powinna również określać, analizować i oceniać:

a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu;

- w punkcie tym należy między innymi przedstawić krótką ocenę stanu poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego regionu/gminy/miasta (opracowaną na podstawie np. danych statystycznych i raportów WIOŚ), wszystkie elementy środowiska, tj. wody podziemne, wody powierzchniowe, powietrze atmosferyczne, klimat akustyczny, odpady, promieniowanie elektromagnetyczne, środowisko przyrodnicze, glebę, krajobraz, kopaliny, rzeźbę terenu, zabytki,
- przedstawić skutki dla środowiska w przypadku nie podjęcia działań - zaniechanie realizacji programu/dokumentu,

b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,

c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,

- w tym punkcie należy uwzględnić występujące na terenie gminy/miasta (lub będące w zasięgu oddziaływania) wszystkie formy ochrony przyrody: Parki Krajobrazowe, Obszary Chronione Krajobrazu, Zespoły Przyrodniczo-Krajobrazowe, rezerваты przyrody, użytki ekologiczne, Obszary Natura 2000; pozostałe formy ochrony przyrody (stanowiska dokumentacyjne, pomniki przyrody)-strona BIP RDOŚ w Olsztynie (ścieżka dostępu <http://olsztyn.rdos.gov.pl/>;

- jeśli dane formy nie występują należy to wyraźnie zaznaczyć w prognozie,

- jeśli nie przewiduje się oddziaływania na formy ochrony przyrody należy w prognozie wykazać brak oddziaływania,
 - uwzględnić konieczność ochrony zasobów i walorów przyrodniczych, w szczególności zasobów wód powierzchniowych i podziemnych, terenów leśnych, walorów krajobrazowych, terenów zielonych,
- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu;
- w tym punkcie należy między innymi:
 - uwzględnić przyjęte kierunki działań i cele w ochronie środowiska (odnieść się np. do dyrektyw unijnych) zwłaszcza do zgodności celów, kierunków działań i priorytetów ekologicznych określonych w tych dokumentach, np. *poprawa efektywności energetycznej, wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii, dywersyfikacja struktury wytwarzania energii elektrycznej, rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw, rozwój konkurencyjności rynków paliw i energii;*
 - ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko, w tym również na obiekty historyczne i zabytkowe,
 - przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;
 - oddziaływania związane z przekształceniem powierzchni ziemi powiązane ze zniszczeniem pokrywy roślinnej i warstwy gleby.

3. Prognoza powinna przedstawiać:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru;
- w tym punkcie należy między innymi zwrócić uwagę na wybór rozwiązań i technologii spełniających kryteria najlepszych technik oraz spełniających standardy emisyjne służące łagodzeniu wpływowi inwestycji na środowisko (uwzględnić etap budowy, eksploatacji, fazę poeksploatacyjną).
- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – prognoza powinna przedstawić **rozwiązania alternatywne** do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z **uzasadnieniem ich wyboru** oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo **wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych**, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Reasumując powyższe, przedmiotowa prognoza powinna stanowić:

- ocenę projektu *planu* z punktu widzenia ochrony środowiska jako całości - ocenie należy zatem poddać wszystkie elementy środowiska, na które ustalenia tego programu mogą wywierać wpływ przekształcający,
- powinna zawierać analizę zagrożeń oraz skutków, które dla środowiska mogą stanowić zaprojektowane do zrealizowania w *planie* zadania,
- propozycje rozwiązań, które mogą przyczynić się do zmniejszenia, ograniczenia lub eliminacji tych zagrożeń,
- prognoza powinna ustalić na ile zadania zawarte w *planie* pozwolą na zachowanie istniejących wartości środowiska, wzbogacą lub odtworzą obniżone wartości środowiska oraz w jakim stopniu będą potęgować zagrożenia już istniejące.

Odnosnie do konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przedstawiam następujące stanowisko:

W ocenie tutejszego organu wskazane jest przeprowadzenie postępowania soos, w celu dokonania oceny skutków realizacji omawianego projektu oraz zapewnienia możliwości udziału społeczeństwa jako nieodzownego elementu tej procedury.

Strategiczna ocena wpływu na środowisko jest ważnym narzędziem służącym do uwzględnienia aspektów środowiskowych w procesie przygotowania i przyjmowania niektórych dokumentów, planów i programów, które potencjalnie mogą powodować znaczący wpływ na środowisko, ponieważ zapewnia, że wpływ ten jest brany pod uwagę w trakcie ich opracowywania i przed ich ostatecznym przyjęciem przez właściwy organ.

Należy zaznaczyć, że w przypadku strategicznych oos nie jest wymagane, aby program (plan lub dokument o innej nazwie) zawierał i określał konkretne przedsięwzięcia, natomiast wystarczy, aby stwarzał ramy do ich późniejszej realizacji. Powyższy dokument niewątpliwie stwarza ramy, rozumiane jako potencjalne możliwości do takiej realizacji. Dokumenty o charakterze strategicznym, ze względu na ogólność swych zapisów często uniemożliwiają szczegółowe określenie obszarów, na których przewiduje się znaczące oddziaływanie. Dokument nie wskazuje bowiem konkretnych lokalizacji, w związku z czym nie ma możliwości dokonania pełnej analizy ich oddziaływania na środowisko. Nie zmienia to jednak faktu, że każde działanie inwestycyjne, nawet w niewielkiej skali, zmienia lokalne uwarunkowania i może mieć duże znaczenie dla funkcjonowania środowiska jako całości, w tym wszelkich ekosystemów.

Należy również zaznaczyć, że bardzo istotne znaczenie, mające ewidentny wpływ na cele i zadania zapisane w dokumencie będzie miał aktualny stan środowiska oraz problemy jego ochrony istotne z punktu widzenia realizacji jego zapisów. Ponadto, wszelkie działania inwestycyjne wiążące się z przekształceniami przestrzeni zawsze wywierają wpływ na środowisko, wiążą się bowiem ze zmianą charakteru użytkowania terenu, zmianą charakteru powierzchni biologicznie czynnej, z podziałami terenu i postępującym osłabianiem jego odporności na antropopresję.

Stwierdzenie, iż dokument posiada charakter stosunkowo ogólny nie stanowi zatem jednoznacznego kryterium odstąpienia od soos z uwagi na fakt, że dokumenty strategiczne i o podobnym charakterze z reguły odznaczają się dużym stopniem ogólności (co często potwierdza i odzwierciedla ich nazwa, gdyż funkcjonują w sferze *planów, projektów założeń, programów, strategii itp.*).

Analizując zestawienie proponowanych **działań**, należy stwierdzić, że obejmują one zarówno tzw. działania systemowe, „miękkie” i nieinwestycyjne (np. edukacja, spotkania z mieszkańcami, projekty edukacyjno-informacyjne), jak też działania „twarde”, których realizacja może stanowić przedsięwzięcia w rozumieniu przepisów o ochronie środowiska, np. budowa i rozbudowa dróg gminnych i powiatowych, montaż kolektorów słonecznych i paneli fotowoltaicznych oraz rozwoju rozproszonych źródeł energii.

W tym miejscu zasadne jest wskazać, że np. farmy fotowoltaiczne zostały zaliczone do kategorii zabudowy przemysłowej i w przypadku spełnienia kryterium powierzchni zabudowy, tego rodzaju przedsięwzięcia wymagają uzyskania decyzji środowiskowej (nowelizacja rozporządzenia z dnia 9 listopada 2010 r., w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2010 Nr 213, poz. 1397, z późn. zm.), na mocy której § 3 pkt 52 otrzymał brzmienie:

- zabudowa przemysłowa, w tym zabudowa systemami fotowoltaicznymi, lub magazynowa, wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą, o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż:
 - a) 0,5 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-3 tej ustawy,
 - b) 1 ha na obszarach innych niż wymienione w lit. a
 - przy czym przez powierzchnię zabudowy rozumie się powierzchnię terenu zajęłą przez obiekty budowlane oraz pozostałą powierzchnię przeznaczoną do przekształcenia w wyniku realizacji przedsięwzięcia.

Ogólna analiza dokonana na podstawie przedstawionych przez wnioskodawcę informacji (rozdział 9.5 *harmonogram rzeczowo-finansowy*, str. 84) z wykazem celów w obszarze infrastruktury technicznej, wskazuje na większe prawdopodobieństwo konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny do planu gospodarki niskoemisyjnej.

W związku z powyższym, **stosownie do prośby zawartej we wniosku, uzgodniono zakres i stopień szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko.**

Z up. REGIONALNEGO DYREKTORA
OCHRONY ŚRODOWISKA

Agata Koździej
Naczelnik Wydziału
Ocen Oddziaływania na Środowisko

Otrzymują: (za dowodem doręczenia) - gmina przez e-PUAP

1. Pełnomocnik: Pani Justyna Kowalska, PGK Pomorska Grupa Konsultingowa Spółka Akcyjna w Bydgoszczy, ul. Gdańska 76, 85-021 Bydgoszcz
2. Wójt Gminy Dywity, 11-001 Dywity, ul. Olsztyńska 11
3. A/a